

ЈАНЕШЛАИЕВА

549 WEST 52ND STREET, 8TH FLOOR
NEW YORK, NY 100019
212.581.1966
WWW.GALLERYM.CORG

СЛАВИЦА ЈАНЕШЛИЕВА

Министерство за култура
на Република Македонија

Национална галерија

S&t

Турбулентните промени по 1990-та во политичкиот и општествениот живот во Источна Европа, а со тоа и во Македонија, едноставно не можеа а да не се одразат и во уметноста. На македонската уметност - особено на визуелните уметности - како да ѝ беше неопходен еден таков фрапантен историски пресврт за да се разбуди од релативно удобниот но секако хибернирачки сон наречен социјалистичка стварност.

Или можеби тоа беше само прашање на генерациски пресврт - стасување на една нова, млада генерација уметници со поинаков сензибилитет, со свежи идеи, со бескомпромисна верба во сопствената уметност и (можеби?) сопствената улога во општеството?

Како и да е, факт е дека македонската визуелна уметност по 1990-та повторно се раѓа како независна територија на духот, отворена за нови смели концепти и истражувања на нови граници во уметноста. Бидејќи веќе немаше една Доминантна Вистина, сите поединечни вистини се - вистински!

Пред сè, оваа помлада генерација уметници пројави одлучен став за *позиционирање* во прилог на постмодернистичкиот начин на размислување за уметноста од една страна, но и афинитет и интерес за дијалог, коментар, констатација ... творечка елаборација на низа сегменти од секојдневието, од горливо актуелните до длабоко интимните. Во еден голем дел нивната уметност може да се резимира како една *нова визура* за уметноста, а посуштински како *анѓажиран* став за улогата на уметникот и неговата уметност во општеството. Поточно, овие уметници се подготвени да преземат индивидуална одговорност и јавно да го декларираат сопствениот став по низа суштински општествени прашања од локално или глобално значење. И ова е релативно нова ситуација во денешната македонска ликовна уметност, кога уметникот самоиницијативно зазема активна позиција и сосема отворено и јасно, често жестоко или крајно иронично ги третира актуелните состојби во општеството. Актуелноста односно ангажираноста на нивните уметнички искази завлекува во најакутните прашања (не само) на македонската стварност: војната-опстанокот; идентитетот-глобализацијата; демократијата-тоталитаризмот, традицијата, социјалните прашања, проблемите на единката во општеството итн.

Или, може да се каже дека македонската уметност по 1990-та изнедри две глобални струи:

- *изразито анѓажирана*, при што уметничкото дело е провокативно отворен и директен став / одговор на актуелните ситуации;
- *суштинско референцијална*, каде што уметничкото дело потенцира лични, интимни, дури поетски нарации, но со сосема јасни и препознатливи општи алузији и состојби.

Славица Јанешлиева недвојбено е еден од неодминливите примери на таа млада генерација, уметничка со исклучителна дарба за визуелна нарација и изграден препознатлив ликовен исказ. Нејзините дела, присутни на македонската и меѓународната ликовна сцена во континуитет од десетина години, во многу сегменти на специфичен начин истражува во суштината на визуелното изразување бајќи ја соодветната „рамка“ што ќе ги обедини „приказната“ и ликовното, личното и општото, делот и целината. Или, во контекстот на спомнатите две струи, Јанешлиева како да стои цврсто и самосвесно - на средината. Нејзините дела (често работени во циклуси) експериментираат во обете насоки премостувајќи вообичаени шеми и традиционални граници, перманентно чепкајќи по сопствената меморија, некогаш копајќи по заедничките рани, дела често навидум херметични но всушност податливи за општи „читања“.

Нешто што секако не смее да се запостави е фактот дека Јанешлиева по образование е - графичар. И тоа не една од многуте македонски графичари туку една од ретките која континуирано се бави со оваа ликовна дисциплина, со извонредни резултати. Впрочем, едно од првите нејзини впечатливи дела беше графичката инсталација

Трло (1997): еден особено инвентивен пробив вон традиционалниот третман на графиката, поточно истражување на можностите за опросторување на графиката. Зошто, имено, графичкиот лист задолжително мора да има вообичаена дводимензионална визура - закачен на сид, кога истиот може сосема комотно да се чувствува и во „тридимензионална знаковна симулација“ односно да биде опросторен во еден вид ритуална графичка инсталација?! Ова нејзино дело го навести насочувањето на натамошниот интерес на Јанешлиева кон не-традиционните ликовни техники: објекти, инсталации, мултимедијални проекти итн.

Сличен концепт (во смисла на просторната организација) Јанешлиева ќе спроведе и во графиката инсталација *Писма* (1998).

Подоцна, особено со делата од циклусите *Нарративи и Симболи* (2004), нејзината графика ќе се врати во (технички) помирните традиционални води на третманот на графичкиот лист, но повторно комбиниран со нетипични графички постапки (на пример, начинот на употребата на фотографијата) и со нејзиниот специфичен авторски раскажувачки печат. Како што точно забележува Конча Пирковска, овие дела на Јанешлиева „... глобално ги поврзува една заедничка нишка од која суптилно се манифестира опсесивното присуство на трагата на времето минато“.

Но оваа констатација може речиси целосно да се искористи и за целокупното досегашно творештво на Јанешлиева: еден вид *фрагментарна археологија на меморијата* - лична, семејна но и општа, обединета потоа во визуелни претстави набиени со носталгично - симболички метафори и значења.

Всушност, целокупниот досегашен авторски исказ на Јанешлиева - графичкото творештво, инсталациите, објектите итн. - главно се определува во општите модалитети на т.н. „уметност во прво лице“ или, уште подобро, во доменот на „интерсубјективитетот“ и (авто)рефлексивното. Тоа ќе рече дека нејзините досегашни проекти, безмалу во континуитет на една сосема лична „приказна“, се врзуваат во еден вид самореферен-

Трло
13 графики - длабок печат на дрво, 250x500x100см.; 1997.

Писма
фотографика, акватинта, бакропис, шаблон, коса, транспарентна фолија, самолеплива фолија; шеесет објекти (секој 14x14см.); 150x500x0,3см.; 1998.

цијален систем компониран од сегментни стории со интимно - семеен бекграунд. Во тој контекст интимното / семејното може да заличи на замена за општото / општественото, „бегство“ од оваа и ваква општествена реалност, но во самата суштина сепак е длабоко поврзано со редица горливи (традиционнни, морални...) дилеми актуелни за глобалната средина.

Како што веќе беше речено, навестениот интерес за опросторување на делото ќе ја „вовлече“ Јанешлиева во редица проекти со мултимедијален карактер.

Во инсталацијата *Небоманија* (1999) - осмислена од перници што имитираат облаци - Јанешлиева ќе се врати во детството носталгично ре-дизајнирајќи ги омилените детски игри како потсетување за еден релативно безгрижен период од животот.

Но во проектите *Секавање на еден идеалист* (2001) и особено во *Раскажување приказни* (2000 и 2001) Јанешлиева можеби најдиректно го отвора традиционалниот семеен ковчег на генерациски преданија, пре-раскажувајќи ги / визуелизирајќи ги случките, приказните, „легендите“ што со децении биле раскажувани во нејзиното семејство. Или, всушност, станува збор за визуелна ре-интерпретација на меморијата, зашто таа во случајов себеси си ги пре-пре-раскажува приказните слушани во детството гradeјќи нови сликовни претстави. Оттука, овие претстави би требало да бидат онаа чиста есенција, самата сведена сликовна суштина на детското секавање, „слики“ што најживо останале врежани како сублимнат / парафраза на некои приказни: лебот избоден со вилушки (телото на Исус); шах и овча кожа (затворска приказна) итн.

Во овој период Јанешлиева ќе започне најчесто да ги „пакува“ делата во дрвени кутии - современа верзија на традиционалните семејни сандаци, како најсоодветен начин за зачувување, архивирање на вредните спомени. Во овој маниер ќе ги „спакува“ носталгично симболичките лични „меморабилии“: *Лубов и интерес, Расцепение, Лице-огледало* и др.

Но, како што беше потенцирано, континуитетот на авторефлексивното често е прекинуван со проекти тесно поврзани со општото агонично секојдневие. Во еден таков контекст се вклопуваат проектите *Jars with Wishes for Things to Disappear*; (2000); *Can We Do Without Doors?*, (2001); *Крик* (2002) итн.

(продолжува на стр. 14)

Небоманија

12 дигитални отпечатоци на трансфер фолии, 6 перници (секоја 70x50см.), видео бим проекција; димензии менливи, 1999.

Jars with Wishes for Things to Disappear
дигитален отпечаток,
секој 70x50см.; 2000.

CAN WE DO WITHOUT DOORS !?

Билборд, 2002.

„Основниште црти на религијата на стариите Словени можат да се сведат на три точки: анимизам, магија и култ на прадедовиците, кој бил најважен... Нивните преживеалици се сочувале во народното творештво...“

Кирил Пенушлиски

Нашиот народ раскажува и пренесува од колено на колено многубројни преданија и легенди, а некои од нив тоа продолжиле својот живот и до нашата современост.

*Овие приказни се моите семејни преданија.
Раскажувани од моите прајредци, баби и дедовци...*

Дали кога ќе слушнеше приказна, ѝ помниште точните зборови со кои некој ви ја раскажал приказната, или так си создаваше некаква слика за приказната и кога вие ја раскажуваше, всушност употребуваате свои зборови прераскажувајќи ја сликата?

На Балканот не е ништо така едноставно како што изгледа, а семејните приказни и истории тоа треба да го вредуваат.

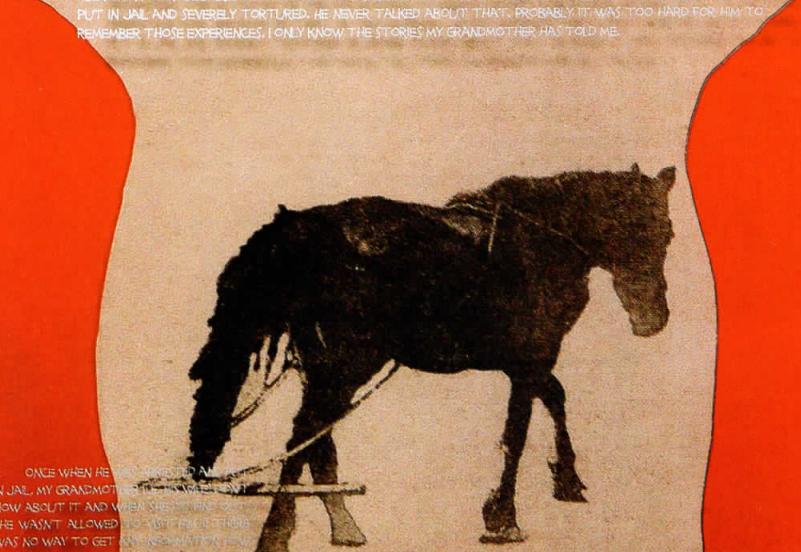
С. Јанешлиева

РАСКАЖУВАЊЕ ПРИКАЗНИ

CHESS AND A SHEEPSKIN

MY GRANDFATHER ASEN WAS BORN IN SKOPJE IN 1912. BUT HIS FAMILY, LIKE MOST MACEDONIAN FAMILIES (AT THE END OF THE 19TH AND THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURIES), CAME FROM A VILLAGE IN ONE OF THE MOUNTAINS IN MACEDONIA. HE WAS THE FIRST INTELLECTUAL IN THE FAMILY, SINCE HE WAS ABLE TO STUDY (MATHS AND PHILOSOPHY) AT THE UNIVERSITY OF BELGRADE, THEN THE CAPITAL OF THE YUGOSLAV KINGDOM.

BEFORE AND DURING THE SECOND WORLD WAR MY GRANDFATHER TOOK PART IN THE ANTI-FASCIST MOVEMENT AND THE RESISTANCE AGAINST THE OCCUPIERS. HE WAS INVOLVED IN THE IDEOLOGICAL WORK AND IN PLANNING AND ORGANIZING THE ACTIVITIES OF THE MACEDONIAN STUDENTS AGAINST THE REGIME, AS WELL AS IN THE NATIONAL LIBERATION WAR. BECAUSE OF THAT HE HAD PROBLEMS WITH THE POLICE AND A FEW TIMES HE WAS IMPRISONED, PUT IN JAIL AND SEVERELY TORTURED. HE NEVER TALKED ABOUT THAT, PROBABLY IT WAS TOO HARD FOR HIM TO REMEMBER THOSE EXPERIENCES. I ONLY KNOW THE STORIES MY GRANDMOTHER HAS TOLD ME.

I... ONCE WHEN HE WAS ARRESTED IN JAIL, MY GRANDMOTHER BUILT A SMALL TENT. NOW ABOUT IT AND WHEN HE WASNT ALLOWED TO SIT WITH THEM OTHERS. SHE WASN'T ALLOWED TO SIT WITH THEM OTHERS. THERE WAS NO WAY TO GET ANY INFORMATION HOW HE WAS DOING SO. MY GRANDMOTHER TRIED HER BEST TO MAKE SOMETHING HE COULD EAT. SHE GOT THROUGH A PRISMANER WHO WAS MATHER RELATED. JUST TO EAT SOMETHING. SHE GOT IT. OK. HE MADE CHESS FIGURES OUT OF DRIED BREAD AND WATER. THAT'S WHAT THEY GOT. THE MAN LIVED THREE MONTHS. FINALLY HE DIED. HE DIED OF STARVATION. BUT HE DIED WITH HIS CHESS FIGURES. WHERE HE DIED? IN THE JAIL. MY GRANDMOTHER NEVER RECEIVED THE BODY. THEY SAY THEY NEVER SAW THE MAN. THEY NEVER DID FIND OUT WHAT BECAME OF THE CHESS FIGURES. DID THE MAN LIVE THAT SO MUCH THAT HE DESIRED TO KEEP THEM? DO THEY GET DESTROYED (BECAUSE MADE OF DRIED BREAD ARE SO FRAGILE)? WINT HAD BEEN TO THE CHESS LETTER I GUES. MY GRANDMOTHER WILL NEVER FIND OUT AND NEITHER WILL I.

...WHEN HE WAS ARRESTED IN JAIL, HE WAS SO BADLY TORTURED HE DIDN'T EVEN BOTHER TO TRY TO EAT SOMETHING. AFTER TORTURING HE WAS SO WEAK HE COULD NOT EVEN GET UP. THEY MADE IT SO HE COULD NOT EAT. MY GRANDMOTHER TRIED HER BEST TO MAKE SOMETHING HE COULD EAT. SHE GOT THROUGH A PRISMANER WHO WAS MATHER RELATED. JUST TO EAT SOMETHING. SHE GOT IT. OK. HE MADE CHESS FIGURES OUT OF DRIED BREAD AND WATER. THAT'S WHAT THEY GOT. THE MAN LIVED THREE MONTHS. FINALLY HE DIED. HE DIED OF STARVATION. BUT HE DIED WITH HIS CHESS FIGURES. WHERE HE DIED? IN THE JAIL. MY GRANDMOTHER NEVER RECEIVED THE BODY. THEY SAY THEY NEVER SAW THE MAN. THEY NEVER DID FIND OUT WHAT BECAME OF THE CHESS FIGURES. DID THE MAN LIVE THAT SO MUCH THAT HE DESIRED TO KEEP THEM? DO THEY GET DESTROYED (BECAUSE MADE OF DRIED BREAD ARE SO FRAGILE)? WINT HAD BEEN TO THE CHESS LETTER I GUES. MY GRANDMOTHER WILL NEVER FIND OUT AND NEITHER WILL I.

Шах и овча кожа

дрвена кутија, сито печат, вештачка кожа, фотографика,
плексиглас кутија, дигитален отпечаток, транспарентна фолија,
шаховски фигури направени од леб; 60x45x6см и 40x40x9см; 2001.

2. CHRISTIANITY

At our old home, at my parents' place, we usually never cut bread with a knife. Father and my brother still seem to keep this tradition, although now we live separately and have our own homes. My sister-in-law, Violette, and her boyfriend, Bob, used to be very cross with us when they saw us break a piece of bread instead of using "civilized" and cutting it with a knife. But since we told them the story that our father told us, and he had heard it from his mother, now they very rarely cut bread with a knife.

My great-grandfather, Atanas, was a very religious person. He inherited a lot of money from his father and there was no real need for him to work for his living. So, he did run his small business and was a very strong and a good hearted man. He used to help poor people and live according to the commandments of the Bible.

One day while the Janevski family was at lunch (in those days all the members of the family had their meal together) my grandmother took a piece of bread from the middle of the table by stabbing it with her fork, to finish eating the sauce from her plate. But before she managed to put the first bite in her mouth she heard her father-in-law yelling at her. When she looked at him, he appeared very angry.

"You must never do that again," he said looking disturbed.

"Why? What have I done?" asked my grandma unaware of the problem.

"The bread symbolizes Christ's body and by stabbing the fork into this bread you actually stab the body of Christ. As a good Christian remember never do it again."

Распятие

дрвена кутија, дигитален отпечаток, сито печат; 32x45x10см; 2002.

Лубов и интерес

дрвена кутија, сатен, дигитален отпечаток, трансфер фолија, сито печат; 53x33x15см; 2002.

СЕЌАВАЊЕ НА ЕДЕН ИДЕАЛИСТ

АФИОН

Афионот е нашето богатство
и нашата беда.

Големи низи изоравме
со дрееното рало
со тврдите раци
засеаме ги.

Трудот нашголем
не е бесплоден:

Красни се зелените полја,
милиони корена, милиони шишарки
милиони црни капки канат,

Афион.

Он е нашата мака,
наштот пот

Ние сееме и береме
отров и лек.

Отров за нас и сите бедни
лек за оној што има.

Ние сееме и береме
црно катран - злато
што тече и тече
во банкините изби.

Ние ореме и сееме
копаме и береме
не за нас,

не за нашите деца .

Ама ќе дојде ден!

Ойциум

дрвена кутија, семе од афион, хартија,
сито печат; 42x32x6см.; 2001.

Бели муѓри - Закопување на јазикот
метална кутија, дигитален отпечаток,
видео, монитор; 2001.

Детал.

Детали од видеото.

Два метални кревети, сатен, извезен текст, езерски школки, видео бим, звук; димензии менливи; 2002.

Можеби најпознат и најексплоатиран ваков проект се-
како е *Крик* - ангажирана симбиоза на личното и општото до-
живување. Емотивно поттикната и длабоко допрена од тогаш
актуелната еколошка катастрофа на Дојранското езеро, пар-
афразирајќи една локална легенда Јанешлиева прави впечатлив
спој помеѓу личното (болката предизвикана од изумирањето на
водниот свет на езерото) и општото (актуелните состојби во
македонското општество). Двата (болнички) кревети се всу-
шност Прокрустови постели - едната е „Постела на македон-
ската национална свест“, со распнато македонско знаме и пер-
ници со извезен цитат од еден патепис низ Македонија на Х.Н.
Брејлсфорд од 1906 година, а втората е „Постела на плачот“
послана со изумрени школки од брегот на Дојранското езеро.
Целата „сцена“ е експлицитен крик - материјализирана болка,
впечатлива метафора на трауматичните искушенија на маке-
донското секојдневие од тоа време.

(продолжува на стр. 23)

КРИК

Постела на плачоӣ

„Делоӣ им е, всушност ӣосвешено на емоцииите: чувстваваша на шаѓа, болка, револиӣ, гордосӣ, радосӣ, убавина... односно на способноста за инсистирање и доживување како ӣотврда на сопственото ӣостиоење. Со други зборови, „Крик“ е ӣобуна ӣротив рамнодушиносита на „субјектий-вагонија“, или уште ӣовеке негово оифрлане на ӣозицијата на немок и ӣовлекување пред сиварносита...“

Материјализација на болкашта

Еден од клучните елементи во „Крик“ е инсистирањето на шртеливиот и долготраен процес на рачна работба во изведбата на делоӣ, што во симболичниот јазик на Јанешлиева има значење на некој вид шаманско лекување. Долготрајното везење како симболичен и сиварен процес на обликување на емоцииите и свестта, ӣротивстването е на висините на болноста во болното сознание дека ништо не се променило ниту послисто години од константацијата на иронично-подбивната анедтошта на Брејлсфорд за корутивното значење на удобноста на креветите, коешто е во суштината на „македонскиот проблем“. Слично значење има и сүдесливната ӣостишка применета во „постелата на плачоӣ“, кадешто материјализирањето на болкашта и „враќање на објектиите во историјата“ на Јанешлиева личи на шртеливо ӣостилање на шанилелата од осири, но и мошне криливи школки.“

Зоран Петровски, *Крик* (каталог),
МСУ, Скопје, 2002, стр. 2,3.

Детал.

„Еднаш имав среќа од валијата на Солун да добијам објаснување за „Македонскиот проблем“, шолку крајко, колку и висините. „За сè се виновни бугарските училишта“, изјави тој. „Во тие ѕнезда на йорок, синовите на селаните минуваат одреден број години во безделништво и луксуз. Навистина, тие всушност сијат на кревети. А тоа се вркаат во своите села. Во куќарките на нивните патековци нема кревети, а овие млади гостиода се превини за да сијат на подот. Крајко време то вкусуваат животот, а тоа заминуваат и им се придржуваат на револуционерните банди. Она што сакаат е добро плашена служба во власија“. Во овие крајки и карактеристични реченици валијата усјеа да ѝ сумира главните факти за состојбата и нејзиното кусо резиме усјено то илустрираше не само бугарскиот, туку и турскиот гледиште. Прашањето за креветите (да ја прифаат формулата на валијата) е во коренот на македонските нејрилики. Мотивот за бунт, со други зборови, лежи колку во економскиот поилак на селанството, шолку и во толемичките асијации на образуваната класа. Во земја која треба да биде едно од најбогатите кратчиња на Европа, селаните тоа во безнадежна сиромаштија - сиромаштија што нивните гостиодари ја сметаат за природна и предодредена судбина.“

Х.Н. Брејлсфорд, *Македонија, Нејзините народи и нејзината иднина;*
Скопје, Култура, 2002; стр. 96.

Поспела за македонската национална свест

Детал.

3 дрвени кутии, 23 јајца, летресет, плотер
отпечатоци, сито печат, 2 порцелански чинии,
9 куќарки од полжав, огледало, 2 стаклени чаши;
100x400x15см.; 2003.

КРШЛИВОСТА НА ЖИВОТОТ

Детал.

Детал.

Детал.

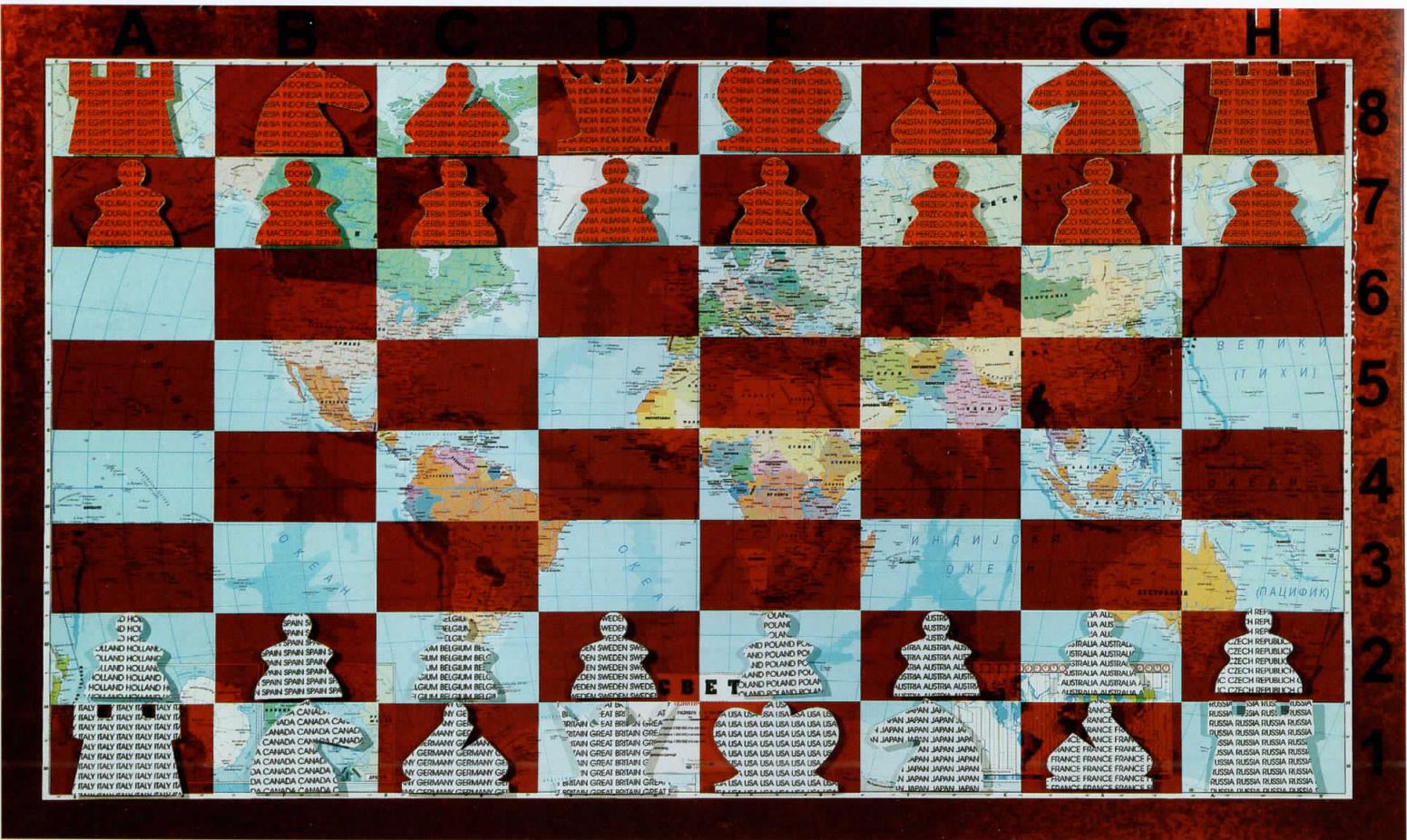
Лице-Огледало

дрвена кутија, 3 огледала, дигитални отпечатоци, кутија од стакло, ткаенина; 24x34x10см.; 2003.

Најновиот проект во серијата ангажирани проекти е делото *Игра* (2005). Видот на играта и овој пат е шахот - една од омилените (символички) „играчки“ на Јанешлиева, користена и во други нејзини проекти. Но сега уметничката нуди вистинска игра - позната, веќе одиграна шаховска партија, со извесен резултат. И во таа веќе одиграна партија има само една „мала“ иронично саркастична уметничка интервенција: шаховските фигури носат имиња на држави! Според некој можеби таен код сличен на оној на Нострадамус или пак по своја сопствена логика на „глобален стратег“ Јанешлиева ги именува фигурите со имињата на светските велели, но и сите оние други помали држави познати од светските кризни жаришта. Но Јанешлиева како уметник-„стратег“ си дозволува уште една предност: во нејзината распределба не секогаш односно ретко реалната моќ на државата се совпаѓа со играчката сила на одбраната фигура во шахот! (Во друг случај ваквата распределба веројатно би предизвикала низа дипломатски инциденти). Оттука во оваа нејзина светска глобално позиционирачка партија државите добиваат или губат моќ според сосема нови, уметнички параметри, некои неочекувано бргу ја напуштаат „историската сцена“, а преживуваат ...? Се разбира, партијата мора да се одигра до крај за да се видат „најжилавите“! А ако тој крај не ви се допадне, замислете се себе си како стратег и смислите своја партија, според свои параметри!

Конечно, ако е дозволено само во неколку зборови да се резимира едно десетгодишно творештво, тогаш претпоставувам дека за досегашниот уметнички исказ на Славица Јанешлиева е битно да се потенцираат две нешта. Првото би било нејзината впечатлива раскажувачка пленливост, леснотијата со која што таа ги извлекува миговите / приказните од меморијата и, слично на најдобрите постмодернистички раскажувачи, „ги меша“ контекстите, времињата, редоследот, ситуациите ..., притоа не инсистирајќи на сопствената верзија туку дозволувајќи му и на гледачот да составува и своја приказна. Второто пак се однесува на извонредното чувство за визуелизација на нарацијата, каде меморијата / приказната се преточува во претстава, објект, боја - материјализирана супстанца - што можно ќе ги синтетизира историјата / традицијата и секојдневието, големите идеи и малите нешта, емоциите и рефлексите, метафорите и значењата.

Златко Теодосиевски

Илјара

мапа на светот, поцинкуван лим, самолеплива фолија, хартија, магнети; 60x95см; 2005.

АНДЕРСЕН - КИЕСЕРИТЦКИ

Бесмртна партија

1. e4 e5
2. f4 f4
3. Lc4 Dh4
4. Kf1 b5
5. Lb5: Sf6
6. Sf3 Dh6
7. d3 Sh5
8. Sh4 Dg5
9. Sf5 c6
10. g4 Sf6
11. Tg1! cb5
12. h4 Dg6
13. h5 Dg5
14. Df3 Sg8
15. Lf4: Df6
16. Sc3 Lc5
17. Sd5! Db2:
18. Ld6! Lg1:?
19. e5!! Da1:+
20. Ke2 Sa6
21. Sg7:+ Sf6
22. Df6:+ Sf6
23. Le7 mat.

Детал.

*Бинарната структура на најновите графички циклуси на Славица Јанешлиева именувани како **Наративи и Симболи**, синхронизирано се работи во периодот меѓу 1998 и 2004 г. Иако стилски и тематски се сосема различно концептирани, глобално ги поврзува една заедничка нишка од која суштинско се манифестира описсивното присуство на трагајата на времето минато.*

По првмарната реација на различно профилираниите циклуси нашејто око претнува по откривањето на дешталите. Самите наслови реферираат на заемната дистинција, на присуството и на описувачкото на автограферијалноста, на (автот)цитатноста, на наративноста, како и на спасиба и задоволството од експериментирањето со разнородните графички техники. Во суштинското комбинирање, односно во нијансирањето и хармонизирањето на техниките го чувствувааме еманирањето на задоволството од исходот на нејзината алхемиска идрија. Но, во различните дискурси на Јанешлиева се така го регистрираме истоветниот ритам на меката, софистицирана емотивна мелодиска структура на линијата која го воспоставува рамновесието меѓу раскошно интонираното лирски и релаксирачкиот, економичен наративен концептуитет на циклусите.

Синхронизираното рецирење на Јанешлиева атиори не ги ленува со маѓијата на лиризмот, со меките, штотли линии кои ушије од најраното дештво го продолжуваат своето креативно мечтаење и лебдење по површината на графичките листови. Низ мечтаењето или, како би рекол Кле, низ „сонувањето на линијата“ реагираат емоцијено, во различните хроноточни концепции може да го следиме постапното градење, односно распеѓење и профилирање на творечкиот иденитет на авторката.

Патувањето по иницијативе семејни и лични етноларни папеки, читајтејќи на извешениите приказни во манускрипти и нивното поврзување со фрагментите цртежи од нејзините најрани дештски години, како и со личните и со семејни фотографии, во симулраната папина ја преизнаваме свеќлината на нејзиното индивидуален мија за дештвото, но истовремено и радоста и носителноста по нашиот сопствен, но во својата извештеност и иницијативата постигнато присуство ми.

Структурата на мијоетскиите приказни на Јанешлиева која е истакната од некогашните писма, семејни албуми и цртежи од нејзиното дештво ги постапува на падесеталото на својата сеќаша инвенцијност. Тие го означуваат цените, свеќите месеци во кои со радоста го гледаме цуѓењето на линиите и, како би рекол Барти, „разлистувањето на симболите“. Сите графики од циклусот „Наративи“ претставуваат своевиден шестамент, збирка од размножени фрагменти на семејните записи во кои Јанешлиева низ сопствениот дис(ра)курс се вишнува, вишнува и чиши себеси. Низ концептираната емоција, манифестирана преку боите и скулптурираниот фоторафии и цртежи, авторката истовремено се профилира и како наратор кој не води низ траекторијата на нејзините и нашите спомени. Постапно од еден графички лист во друг, па суштинско не наведува кон афирмирање на когнитивното постеклото на првмарната, на дамна заборавената архаична девештеност.

Реагирајќи на тематиката, искршувајќи се, искршувајќи се себеси преку идријата и цитирањето и автографирањето, Јанешлиева до сугерира суштинскиот љубовен дијалог, кој од нас го очекува возвркањето на емоцијата, идентификувањето на нејзините, со нашите желби. Маѓијата на ова лирско текстуално шкачење на Јанешлиева го обезбедува нашамошното разлиствување, полисемијата на нарацијата која нужно ја еманира нестабилната и постојано нова, променлива слика на иницијативата.

Конча Пиркоска, За приказните и за „разлиствувањето на симболите“ (каталог),
Национална галерија, Скопје, 2002, стр.2,3.

НАРАТИВИ И СИМБОЛИ

Реминисценција I, комбинирани техники, 70x100см., 1998.

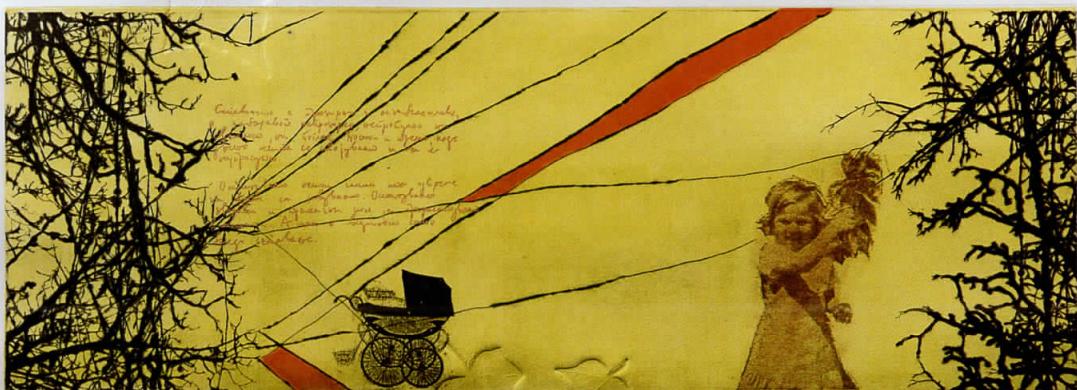
Реминисценција III, комбинирани техники, 70x100см., 1998.

Името, комбинирани техники, 43x77см., 2004.

Дојди да видиш, има ангел во собашта, комбинирани техники, 43x77см., 2004.

Прозирно сечавање, комбинирани техники, 43x77см., 2003.

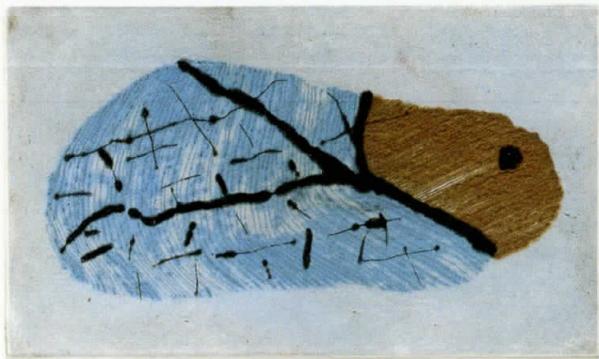
Лубоа/Луїка, комбинирани техники, 43x77см., 2003.

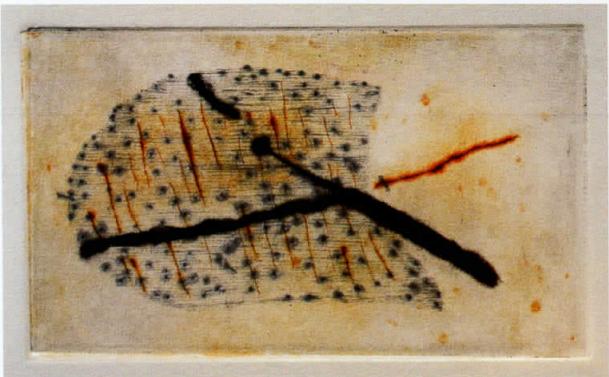
Лисјата ми шећо ћат за минатошто, комбинирани техники, 25x70см., 2004.

Живот, комбинирани техники, 50x70см., 2004..

Камени знаци XI, комбинирани техники, 25x30см., 2003.

Камени знаци XII, сува игла, 25x30см., 2003.

Камени знаци IX, сува игла, 30x25см., 2003.

Камени знаци VI, сува игла, 30x25см., 2003.

Камени знаци I, сува игла, 30x25см., 2001.

Камени знаци II, комбинирани техники, 30x25см., 2001.

БИОГРАФИЈА

Славица Јанешчиева

- 1973 -родена во Скопје.
1996 -дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, отсек графика.
1998 -магистрирала на истот факултет

Селектирани самостојни изложби:

- 2005 -*Мала репростектива*, Галерија МЦ, Македонски културен центар, Њујорк
2004 -*Наравни и симболи*, Национална галерија, Чифте амам, Скопје
2002 -*Крик*, Музеј на современата уметност, Скопје
2001 -*Секавање на еден идеалист*, Галерија „степен“, Културна локација „Место“, Скопје
-*Раскажување ѕприказни и видео перформансот Сите мои велосипеди*,
Галерија „Ореј“, Братислава
2000 -*Раскажување ѕприказни*, Капела на Künstlerhaus Boswil, Босвил, Швајцарија
1999 -*Небоманија*, CIX Галерија, Скопје
1998 -Графичка инсталација *Писма*, Отворено графичко студио, при МГС, Скопје
1997 -*Графики* - со проектот Трло, Галерија при МКЦ, Скопје
1996 -*Изложба на ѕрафики*, Уметничка галерија, Битола

Селектирани групни изложби:

- 2005 -*Глобална физија - џублиска*, урбана изложба, Мелбурн, Виена
-*Туѓо тело*, Музеј на град Скопје, Скопје
-*Интернационално ѕтриенале на минијатура*, Универзитет Тама Арт, Токио
2004 -*Космополис I, микрокосмос - макрокосмос*, Музеј на современа уметност, Солун
-*Мултимедија на македонски начин*, Отворено графичко студио, Скопје
-*Графики од Балканот 2004*, триенале, Музеј Даларнас, Фалун, Шведска
-*Повторно џоворзување; Перцепцији*, Национална галерија, Скопје,
Национална галерија, Софија
2003 -*Концептуалниот дискурс во Македонија*, Музеј на современата уметност, Скопје
-*Ние сме времето* - Второ биенале на современа визуелна уметност од жени
уметници од Балканот, Национална галерија, Софија
-*Мајстори на ѕрафиката*, 7-то Интернационално биенале, Музеј на уметностите,
Гиор, Унгарија
-*6-то Светско ѕтриенале на ѕрафики мал формат*, Association Mouvement Art
Contemporain, Шамалје, Франција
-*Дијалози - македонската уметносит денес*, УНЕСКО, Париз, Министерство на
култура, Рим, Модерна Галерија, Подгорица
2002 -*Телото мисли*, Отворено графичко студио, Скопје
-*22-от Меморијал Надежда Петровиќ*, Уметничка галерија Надежда
Петровиќ, Чачак
-*Bound/less Boarders*, Гете Институт, јавен арт проект со билборди,
Белград, Скопје, Софија, Букурешт, Сараево, Касел
-*Врски*, 10-то Интернационално графичко триенале, Музеј на градот
Јуваскула, Јуваскула, Финска

- 2001 -*Лаф муабет*, Музеј на современа уметност, Скопје
-5 Современи македонски граѓачари, Галерија „Cvadrato di Omega“, Рим
-Современ избор, јавен арт проек, Градски трговски центар, Скопје
- 2000 -Комуникација. Искусство на интеракцијата, Бизнис центар, Алмати, Казахстан
-3-тио Интернационално граѓачко триенале, Завод, музеј и галерија, Битола
-Графички експерименат 2, Отворено графичко студио, Скопје
-1-рв Cheju Меѓународен Арт фестивал на граѓачка, Галерија на Cheju
студентскиот културен центар и „Sogwipo Kidang“ галерија, Кореа
-Artist(s) in Residence (учество во проектот на Лучезар Бојаџиев), L'autre moitié de l'Europe, 2 дел: Social reality, Existence, Politics, Jeu de Paume, Париз
- 1999 -MATRIX, Trieste Contemporanea, Трст
-Интернационално граѓачко биенале, Галерија на градот, Варна, Бугарија
-Првошто Peep-show во градов, CIX Галерија, Скопје
-12-та Германска меѓународна изложба на граѓачка, Сала на градот,
Фрехен, Германија
-4-та Изложба на Интернационалното Триенале на Граѓачка, Музеј Ino-cho,
Koci-shi, Јапонија
- 1998 -5-тио Биенале на граѓачка - меѓународна изложба, Уметнички павиљон
Цвијета Зузорик, Белград
- 1997 -19-тио Интернационално Граѓачко Триенале, Галерија на префектура,
Канагава, Јапонија

Награди:

- 2004 -Откупна награда од НУБ, 35-та граѓачка изложба на ДЛУМ, Скопје,
2003 -Награда Атанас Мучев, за најуспешен автор-дело на Избор 2002, Струмица
-Награда Денес, Изложба на номинирани авттори, Центар за современи
уметности и Фондација за граѓанско општество - Њујорк, Скопје
2001 -Прва награда, 1-во Интернационално триенале на мала граѓачка, Тетово
-Grand Prix, 5-тио Биенале на младите уметници, Скопје
2000 -Откупна и специјална награда за дело на млад македонски уметник,
3-тио Интернационално граѓачко триенале, Битола
-Откупна награда од фондацијата Ратко Несторовски - Кинес, Ревијална
изложба на ДЛУМ, Скопје
1998 -Откупна награда од НУБ, 28 граѓачка изложба на ДЛУМ, Скопје
1997 -Втора награда, СИАБ'97, Скопје
-Награда од Ректорот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ за најдобар
студент во генерација

Ошкучени дела за колекции:

- Национална галерија, Скопје, Македонија
- Музеј на градот Јуваскула, Јуваскула, Финска
- Светска Банка, Вашингтон, САД

Адреса: Франц Прешерн 159, 1 000 Скопје
e-mail: slavica_jane@yahoo.com

Селектирана библиографија:

- Никчевиќ, Наташа. „Аура аутентичности“, во *Побједа*. -Подгорица: 24 април 2004.
- Величковски, Владимир. „Мајсторство во омеѓено поле на дејствување“, во *Дневник*. - Скопје: 20 април 2004.
- Davet, Philippe. “L'art macédonien, ou l'écho violent des soubresauts historiques”, во *Le Monde, Culture*. -Paris, France: 14.04.2003.
- Petrovski, Zoran. “Bound-less Mousedonia”, *Bound/less Borders*. -Belgrade: Goethe Institute Inter Nationes, 2002, 14. (каталог)
- Milevska, Suzana. “Love and Interest”, *East Art Map*, Artforum in New Moment. -Ljubljana: New Moment, 2002, 87.
- Чанкуловска, Маја. „Славица Јанешлиева“, *Големошто сијакло*. -Скопје: МСУ, 2002, 14/15, 102-105.
- Milevska, Suzana. “Skopje”, *Contemporary*. -London: March 2002, 79.
- Теодосиевски, Златко. „Две струи“, *ЗУМ*. - Скопје: 30 ноември 2001, 66/II, 51.
- Петковски, Борис. *Студии за современата македонска уметност*. -Скопје: Македонска цивилизација, 2001, 223, 224.
- Абадиева, Соња. *Длабоко дишнење*. -Скопје: 2001, 26, 43, 47, 90, 92, 98, 110, 116, 119, 125, 131, 133.
- Petkovski, Boris. “Slavica Janešlieva”, *MATRIX*. -Trieste: Comitato Trieste Contemporanea, 1999, 22. (каталог)
- Vilić, Nebojša. *Few Candies for Venice - Art in Macedonia at the End of Millennium*. -Macedonia: 1999, 30, 31.
- Бачева, Захаринка „Славица Јанешлиева / Ана Стојковиќ“, *Големошто сијакло*. - Скопје: МСУ, 1998, 7/8, 122, 123.

Славица Јанешлиева
Gallery MC, 549 west 52nd street, 8th floor
New York, NY 10019
www.gallerymc.org

септември-октомври, 2005

Организација: Национална галерија на Македонија
Крушевска 1а, 1000 Скопје, Р. Македонија
Тел. +389 (0)2 31 33 10
Факс +389 (0)2 31 26 856
e-mail: artgall@mol.com.mk
www.mng.com.mk

За издавачот: Златко Теодосиевски

Куратор: Златко Теодосиевски
Асс. куратор: Маја Крстевска
Текст: Златко Теодосиевски, Зоран Петровски, Конча Пиркоска
Фотографии: Роберт Јанкулоски, Станко Неделковски,
Славица Јанешлиева
Дизајн: Славица Јанешлиева, Борис Шемов
Печат: Скенпойнт, Скопје
Тираж: 300 примероци

Проектот е финансиран од Министерство за култура
на Република Македонија
Авторски права: © Национална галерија на Македонија

CIP - Каталогизација во публикација „Св. Климент Охридски“, Скопје

7.038.53(497.7)(06.064) Јанешлиева, С.

ISBN 9989-694-57-7

COBISS.MK-ID 61871626

This next,

You are gone.